

Elker-Portal

Bestuursverslag 2023

Voorwoord

Elker jeugdhulp & onderwijs helpt kinderen, jongeren, ouders en scholen in Noord-Nederland bij complexe opgroei-, onderwijs- en opvoedvragen door de inzet van (hoog)specialistische hulp en onderwijs. Daarbij sluiten we aan bij wat er al is en wat goed gaat. En zetten we, in overleg met de betrokkenen, die hulp in, die de grootste kans op verbetering biedt. Dit gebeurt zoveel mogelijk ambulante. Indien nodig verzorgt Elker langdurige hulp en onderwijs, eventueel via beschermde behandel-, woon- en onderwijsplekken voor kinderen en jongeren. Want volgens Elker heeft elk kind het recht om positief, veilig en zo thuis mogelijk op te groeien en duurzaam deel te nemen aan onze maatschappij.

In 2023 werden de eerste effecten van de nieuwe strategische koers van Elker zichtbaar. We horen terug dat Elker wordt ervaren als een stabiele en betrouwbare samenwerkingspartner, met ervaring en specialistische deskundigheid. We staan naast kinderen en ouders wanneer zij complexe hulpvragen hebben. De kernwaarden 'verbindend, deskundig en moedig' staan hoog in ons vaandel.

Vanuit deze stevige basis is ook Elker-Portalis in 2023 volop in ontwikkeling geweest. Er werd onder andere een nieuwe directeur gevonden en werd een kwaliteitsfunctionaris aangesteld. De inzet van het professionele team van Elker-Portalis, vanuit het handelings- en opbrengstgerichte werken, in combinatie met de pedagogische aanpak vanuit Positive Behaviour Support (PBS) zorgde ervoor dat we zeer tevreden kunnen terugkijken op de resultaten van het driedaagse inspectiebezoek aan het bestuur, Elker-Portalis Keerpunt en Elker-Portalis Kortehebben.

'Iedere dag een nieuwe kans!', is het motto van Elker-Portalis. Om dit waar te kunnen maken, kunnen de leerlingen in de eerste plaats rekenen op hun leerkrachten en ondersteuners. Daarvoor moeten ook randvoorwaarden op orde zijn, zoals bijvoorbeeld inzicht in de opbrengsten ten aanzien van de leerbehoeften, kengetallen, personeelsbeleid en financiën.

We zien de kracht van de combinatie van onderwijs en jeugdhulp. Door deze combinatie kunnen we het best mogelijke doen voor de leerlingen. We zijn er trots op dat deze cirkel zo mooi rond is en we zien er naar uit om dit in 2024 nog verder te ontwikkelen!

Ina Huesken – Bestuurder Elker jeugdhulp & onderwijs

Inhoud

Voorwoord	2	
Inhoud	3	
1	Visie en besturing	4
	1.1 Visie	4
	1.2 Besturing	7
	1.3 Code Goed Bestuur	10
2	Risicomanagement	12
3	Bedrijfsvoering	16
	3.1 Algemeen	16
	3.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken	17
	3.3 Duurzaamheid	20
4	Financiën	21
	4.1 Inleiding	21
	4.2 Financiële kaders	21
	4.3 Kengetallen	21
	4.4 Normatief vermogen	23
	4.5 Analyse financiële situatie	24
	4.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	25
5	Toekomstige ontwikkelingen	27
	5.1 Vooruitblik 2024	27
	5.2 Continuïteitsparagraaf	28
6	Overige onderwerpen	31
	6.1 Maatschappelijke thema's	31
	6.2 Thema's uit wet- en regelgeving	33
7	Van de Raad van Toezicht	36

1 Visie en besturing

1.1 Visie

Missie

Elker-Portalis biedt intensief hoogspecialistisch (passend) onderwijs voor leerlingen met een combinatie van complexe leer- en gedragsproblemen, die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen in het voorliggend onderwijs. Door het herstellen van de schoolgang en de leerproces in combinatie met intensieve begeleiding en/of behandeling bieden het perspectief op volwaardige deelname aan de samenleving.

Leerlingen van Elker-Portalis worden doorgaans geplaatst vanuit een complexe individuele ondersteuningsvraag, vaak met een combinatie van leer- en gedragsproblematiek. Deze leerlingen zijn uitgevallen of dreigden uit te vallen in het voorliggende (speciale) onderwijs. Er is een groot risico aanwezig op langdurige of zelfs definitieve school-, en daarmee, maatschappelijke uitval. Dit maakt dat Elker-Portalis het onderwijs zodanig heeft ingericht, dat op al onze locaties kan worden ingespeeld op de specifieke individuele ondersteuningsvragen en rekening kan worden gehouden met eventuele onderliggende maartregelen. Binnen het speciaal onderwijs onderscheidt Elker-Portalis zich met haar kleinschalige settings, kleine groepen en intensieve begeleiding.

Elker-Portalis werkt vanuit de grondhouding Positive Behavior Support (PBS). PBS is gericht op het creëren van een veilig en positief pedagogisch en schoolklimaat. Deze grondhouding resulteert in een stimulerende leeromgeving, waarbinnen probleemgedrag waar mogelijk wordt voorkomen/vermindert en waar elke leerling optimaal kan profiteren van het geboden onderwijs.

Omgeving

De beste plek voor een kind is doorgaans zo regulier mogelijk onderwijs dicht bij huis. Als dit niet mogelijk is, heeft of creëert Elker-Portalis een passend gespecialiseerd onderwijsaanbod op maat. Er wordt nauw samengewerkt met ouders, verzorgers en eventuele andere betrokkenen. Er wordt onderwijs gegeven in samenhang met behandeling en begeleiding door de jeugdhulpverlening. Elker-Portalis deelt haar expertise in het kader van Passend Onderwijs met andere scholen en met de samenwerkingsverbanden.

In de regio is behoefte aan en noodzaak voor de jeugdhulp- en onderwijsexpertise van Elker. Binnen de samenwerkingsverbanden en de gemeenten worden de specifieke en onderscheidende kwaliteiten van Elker-Portalis herkend en erkend. Elker-Portalis biedt in haar school(locaties) intensief hoogspecialistisch onderwijs in zowel het PO als VO. Elker-Portalis is uniek en aanvullend aan de keten, waardoor een meer dekkend netwerk in het kader van passend onderwijs in de drie noordelijke provincies wordt geboden. Elker-Portalis neemt verantwoordelijkheid voor kinderen en jongeren die

langdurig thuis zitten met externaliserend gedrag. Dit is een doelgroep die niet wordt bediend door overige cluster 4-scholen in de regio. Uit gesprekken met deze samenwerkingspartners blijkt dat het aanbod van Elker-Portalis cruciaal is en dat het voor de doelgroep van groot belang is dat het aanbod blijft bestaan en de opgebouwde expertise behouden blijft voor de regio.

Gestelde doelen in 2023

Doelen uit het strategisch beleidsplan (SBP) 2023-2026:

1. Het bestuur heeft voldoende zicht op ontwikkeling.
2. De organisatie is financieel gezond.
3. De organisatiestructuur van Elker-Portalis is passend bij wat het (hoog)specialistisch onderwijs vandaag de dag van ons vraagt.
4. We zijn een professionele en lerende organisatie.
5. Vanuit handelings- en opbrengstgericht werken, sturen wij het primaire proces aan, ondersteund door onze pedagogische aanpak (PBS).

De speerpunten uit het Schoolplan 2023-2026 zijn:

1. Wij hebben een breedgedragen visie op onderwijs en ontwikkeling (SKA1)
(verbonden aan SBP speerpunten 1, 3 en 5)
2. We zijn een onderwijskundig sterke organisatie (OP2, OP3, VS1, OR1)
(verbonden aan SBP speerpunten 1, 3, 4 en 5)
3. Elker-Portalis is een lerende en professionele organisatie met een passende bedrijfsvoering en organisatiestructuur.
(verbonden aan SBP speerpunt 4)
4. In Noord-Nederland zijn wij binnen het onderwijsveld het expertisecentrum op het gebied van complexe ondersteuningsbehoefte op gedrag en dragen wij onze kennis en kunde actief uit.
(verbonden aan SBP speerpunt 3)

Organisatiecultuur

Elker jeugdhulp & onderwijs werkt vanuit de kernwaarden:

*Verbindend
Deskundig
Moedig*

De besturingsfilosofie van Elker kenmerkt zich verder door:

- In al ons denken en handelen is het belang van het kind en/of de jongere het uitgangspunt.

- Professionals en management zijn in balans vanuit inhoud en bedrijfsvoering.
- Er is wederkerigheid en een transparante dialoog.
- Ieder doet wat hij of zij moet doen, vanuit rol en functie en met eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Daarop kunnen we elkaar vertrouwen en dat geeft handelingsruimte.
- We zijn een lerende organisatie. We verbeteren onszelf continu door te leren en te ontdekken. Zo ontwikkelen wij ons samen in een omgeving die constant verandert.

Ieder teamlid van Elker-Portalis krijgt binnen de besturingsfilosofie de professionele ruimte om te doen wat nodig is voor de optimale vormgeving van het onderwijsaanbod.

Kernactiviteiten

Elker-Portalis is een school voor (Voortgezet) Speciaal Onderwijs, cluster 4. Elker-Portalis is onderdeel van Elker jeugdhulp & onderwijs en verzorgt van oudsher het onderwijs voor jongeren die verblijven in de JeugdzorgPlus van Elker. Hier is in de loop der jaren een aantal doelgroepen aan toegevoegd:

1. leerlingen die verblijven in een open residentiële instelling onder verantwoordelijkheid van een samenwerkingspartner
2. leerlingen die na het verlaten van de residentiële instelling of JeugdzorgPlus in een overgangsfase onderwijs blijven volgen bij Elker-Portalis
3. Leerlingen die thuis of elders wonen en onderwijs volgen bij Elker-Portalis.

Het onderwijs wordt geboden op vier locaties in Noord-Nederland:

1. Elker-Portalis VSO Groningen

VSO Groningen biedt Voortgezet Speciaal Onderwijs, cluster 4 en onderscheidt zich van de andere locaties van Elker-Portalis aangezien zij niet is verbonden aan een behandelinstelling. Wel maakt zij gebruik van het jeugdzorgaanbod van Elker en andere aanbieders.

2. Elker-Portalis Keerpunt Groningen

Elker-Portalis Keerpunt biedt Voortgezet Speciaal Onderwijs, cluster 4. Elker-Portalis Keerpunt biedt onderwijs en arbeidstoeleiding aan alle jongeren die in de JeugdzorgPlus van Elker verblijven.

3. Elker-Portalis Kortehebben

Elker-Portalis Kortehebben biedt Voortgezet Speciaal Onderwijs, cluster 4. Elker-Portalis Kortehebben biedt onderwijs en arbeidstoeleiding aan alle jongeren die bij Behandelcentrum Woodbrookers in Kortehebben verblijven.

4. Elker-Portalis SO Schakelvoorziening Bedum

De Schakelvoorziening Speciaal Onderwijs Bedum is een initiatief van het SWV PO-20.01.

Elker-Portalis, RENN4 en Team050 werken hierin samen en bieden onderwijs en jeugdhulp aan leerlingen (5-13 jaar) die uitvallen of dreigen uit te vallen in het PO of SBO. Er zijn maximaal 16 plaatsen voor leerlingen met een combinatie van forse leer- en ontwikkelachterstanden en meervoudig, complex en veelal ernstig externaliserend gedrag. Het betreft kinderen met een negatieve zienswijze vanuit RENN4 of die uitgevallen zijn binnen RENN4 en incidenteel op verzoek van het SWVPO. De Schakelvoorziening heeft geen eigen instellingscode.

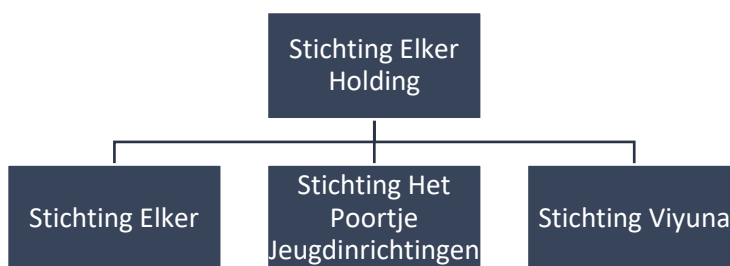
Voor alle locaties van Elker-Portalis geldt dat het doel altijd is om leerlingen terug te laten schakelen naar (meer) regulier onderwijs of om leerlingen door te laten stromen naar vervolgonderwijs. Binnen de schooldag werken onderwijs en jeugdhulp hand in hand, in de driehoek school, ouders, hulpverlening. Het kind staat binnen die driehoek centraal. Er is sprake van een complexe doelgroep vanwege de combinatie van veiligheidsvraagstukken en meervoudige, ernstige gedragsproblematiek. Door systemisch te werken vanuit onderwijs, gezin en (jeugd)hulp worden resultaten bereikt waardoor de stap naar het vervolgtraject kansrijker wordt.

1.2 Besturing

Juridische structuur en verbonden partijen

Elker-Portalis was in 2023 onderdeel van Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen (hierna: Het Poortje). Binnen Het Poortje vindt een drietal operationele activiteiten plaats: JeugdzorgPlus, KVJJ (Kleinschalige Voorziening Justitiële Jeugd) en Elker-Portalis.

Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen was in 2023 onderdeel van Elker jeugdhulp & onderwijs (hierna: Elker). Elker bestond in 2023 uit de volgende stichtingen:

Stichting Elker Holding was de enig bestuurder van de drie andere stichtingen. De Raad van Bestuur van Stichting Elker Holding bestuurt via Stichting Elker Holding alle andere stichtingen en de Raad van Toezicht van Stichting Elker Holding houdt via concerntoezicht toezicht op alle stichtingen.

Met ingang van 1 januari 2024 is deze stichtingenstructuur herzien. Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen is gesplitst:

- het onderwijsdeel (Elker-Portalis) is afgesplitst naar een nieuwe stichting: Stichting Elker-Portalis, met als enig bestuurder Stichting Elker Holding
- het restant van Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen is gefuseerd met Stichting Elker, met Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen als verdwijnende stichting en Stichting Elker als verkrijgende stichting.

Het hele primaire proces (zowel zorg als onderwijs) wordt aangestuurd door een duale directie: een directeur algemene zaken en een directeur behandelzaken en innovatie. De directeur behandelzaken en innovatie stuurt de clustermanagers behandelzaken aan, de directeur algemene zaken de clustermanagers algemene zaken en de directeur Elker-Portalis.

Samenstelling RvB, schooldirectie en RvT

NAAM	FUNCTIE	HOOFD- EN NEVENFUNCTIES 2023
Raad van Bestuur		
Mw. D.A. Huesken (m.i.v. 1 juli 2020)	Voorzitter Raad van Bestuur	-
Schooldirectie		
Mw. M.M. Prins (1 aug. 2022 t/m 31 aug. 2023)	Directeur Elker-Portalis	-
Mw. H.M. Baarveld (m.i.v. 1 sept. 2023)	Directeur Elker-Portalis	-
Raad van Toezicht		
Mevrouw B.A. Kaatee (m.i.v. 1 februari 2020)	Voorzitter Raad van Toezicht Lid remuneratiecommissie Lid commissie Kwaliteit en Veiligheid	Hoofd functie: • Eigenaar Kaatee Organisatiepsycholoog Nevenfuncties: • Voorzitter Humanitas, afdeling Westerkwartier • Voorzitter Stichting Mooi begin voor kinderen
Mevrouw M.J. Boertjes (m.i.v. 12 februari 2020 t/m 31 maart 2023)	Vicevoorzitter Raad van Toezicht Voorzitter commissie Kwaliteit en Veiligheid	Hoofd functie: • Directeur centrum voor Consultatie en Expertise
De heer P. Waterman (m.i.v. 24 februari 2021)	Voorzitter auditcommissie Voorzitter remuneratiecommissie	Hoofd functie: • Zelfstandige Nevenfuncties: • Voorzitter RvA Geofoxx Milieuadvies B.V. te Oldenzaal • Lid RvT Samenso (voorheen Forte Welzijn) te Elst
De heer P. van der Wijk (m.i.v. 24 februari 2021)	Lid auditcommissie Voorzitter commissie Kwaliteit en Veiligheid (vanaf 1 april 2023)	Hoofd functie: • Opleidingsdirecteur University of Groningen Business School "Executive MBA Health"

	Vicevoorzitter Raad van Toezicht (vanaf 1 april 2023)	Nevenfuncties: • Vogellanden, vicevoorzitter RvT, voorzitter auditcommissie, voorzitter remuneratiecommissie (tot 1 juli 2023) • Tintengroep, voorzitter RvT • Westerholm: voorzitter RvT (vanaf 1 februari 2023) • Saxenburgh Groep: voorzitter RvT (vanaf 1 juli 2023) • Auditor NVZD • Lid RvT D: DNA Stichting Dutch Development Centre for Natural Arts • Lid RvT CAPRI (Nederlands prostaatanker register) • Lid Bestuur Hanze University Foundation • Onafhankelijk voorzitter Clinical Care Network Oncologie Noord Oost

Medezeggenschap

Medezeggenschapsraad

Elker-Portalis heeft een Medezeggenschapsraad (MR). Een MR bestaat uit een personeelsgeleding (PMR) en een oudergeleding (OMR). Helaas is het vanaf zomer 2022 ondanks de actieve werving (nog) niet gelukt om de oudergeleding in de MR te realiseren.

De MR is in 2023 gestart met een efficiënte agenda. De agenda van de MR is beter afgestemd op de workflow van de organisatie en bij de agendapunten wordt aangegeven of het gaat om advisering en/of instemming. In 2023 heeft de MR een jaarplanning opgesteld als leidraad voor de agenda. In 2023 is o.a. gesproken over het inspectiebezoek, de nieuwe stichtingsstructuur, de organisatiestructuur van Elker-Portalis en de ontwikkelingen op de locaties. Met name de doorstart van Korteheimen en de start van VSO Veenhuizen vroegen de nodige aandacht.

Tijdens de vergaderingen overlegt de MR niet alleen met de schooldirecteur, ook de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht sluiten regelmatig aan. Hierdoor worden de belangen van Elker-Portalis verbonden aan de gemeenschappelijke belangen binnen Elker jeugdhulp & onderwijs. Punt van aandacht was én blijft de werving van ouders voor de oudergeleding. Deze plaatsen zijn al langer vacant. We blijven ons uiterste best doen om ouders te interesseren voor deze belangrijke taak.

Leerlingenraad VSO Groningen

Op VSO Groningen wordt gewerkt met een leerlingenraad. Aan het begin van het schooljaar worden verkiezingen gehouden, waarna uit iedere groep een vertegenwoordiger plaats neemt in de leerlingenraad. De leerlingenraad bepaalt vervolgens welke onderwerpen zij het komende jaar aan bod willen laten komen en plant de bijeenkomsten.

Jongerenraad Het Keerpunt en JeugdzorgPlus

Het Keerpunt en de JeugdzorgPlus hebben samen een jongerenraad. Via de jongerenraad worden de jongeren meegenomen in de ontwikkelingen binnen Elker en is hun mogelijkheid tot tegen- en inspraak geregeld. De jongerenraad komt maandelijks bijeen. Vanuit het onderwijs schuiven de teamleider en de gedragswetenschapper aan. Vanuit de organisatie zijn verder aanwezig de teamleider JeugdzorgPlus, de praktijkcoach en veelal de bestuurder van Elker. De jongeren zijn aanwezig in een wisselende samenstelling, maar er is altijd vanuit iedere locatie een vertegenwoordiging aanwezig.

Op de agenda van de jongerenraad staan zowel vaste punten als punten die door de jongeren worden ingebracht. Vaste punten vanuit het onderwijs zijn bijvoorbeeld het jaarplan, PBS (Positive Behavior Support) en WMK (Werken Met Kwaliteit). Het terugdringen van verzuim was in 2023 ook een punt van aandacht. Hierover is met de jongeren gesproken en zij hebben ons adviezen gegeven die mee zijn genomen in het nieuwe verzuimbeleid. De onderwerpen die vanuit de groepen aan de orde kwamen zijn bijvoorbeeld het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen, koude- en warmteregeling van de kamers en het organiseren van activiteiten en uitjes.

De betrokkenheid van de jongeren in de leerlingenraad is groot en hun inbreng levert een belangrijke bijdrage op voor de kwaliteit en ontwikkeling van de organisatie.

Klachten

Wanneer er zorgen en/of klachten zijn over Elker-Portalis, is er de mogelijkheid om dit te delen. Een onderling gesprek geniet uiteraard de voorkeur, maar wanneer dit niet leidt tot een oplossing/tevredenheid, kan men gebruik maken van een onafhankelijke klachtencommissie.

Binnen Elker jeugdhulp & onderwijs zijn twee klachtencommissies actief: de klachtencommissie (KC) JeugdzorgPlus (voor JeugdzorgPlus, Elker-Portalis en KVJJ) en de klachtencommissie Elker (voor alle overige jeugdhulp). Geen van deze klachten had betrekking op Elker-Portalis.

1.3 Code Goed Bestuur

Elker-Portalis realiseert zich (als onderdeel van Elker) dat goed bestuur van groot belang is voor de eigen organisatie en dat goed bestuur bijdraagt aan goed onderwijs voor ieder kind. We onderschrijven in dit verband de Code Goed Bestuur (PO) en de vier daarin opgenomen principes.

1. **Het bestuur zorgt voor goed onderwijs voor alle kinderen**

Elker-Portalis staat bij uitstek voor dit principe. Elker-Portalis staat voor goed onderwijs voor elk kind, ook voor kinderen waarvoor andere (speciaal onderwijs) scholen dat niet kunnen bieden. Voor heel Elker-Portalis is er een goed ingericht stelsel voor kwaliteitszorg. Zowel op schoolniveau als bovenschools wordt er gewerkt aan heldere doelen volgens de PDCA-cyclus.

Hierbij maken wij optimaal gebruik van de kwaliteitsmanagementsystemen zoals Ons Beleidsplan.nl, Mijn Schoolplan.nl, WMK en Parnassys. De cyclus van de kwaliteitszorg wordt zowel op schoolniveau als op bestuursniveau planmatig uitgevoerd, waarbij de einddoelen steeds in het oog worden gehouden. De directeur van Elker-Portalís heeft inzicht in de voortgang van de schoolontwikkeling op de locaties en heeft zicht op de resultaten. Hierdoor kan zij de Raad van Bestuur van Elker optimaal informeren.

Op alle locaties zijn de resultaten van leerlingen, zowel cognitief als sociaal emotioneel in beeld. Hiervoor worden passende instrumenten, systemen en/of methodieken ingezet. Op deze manier is er een onderbouwd en geobjectiveerd beeld van alle lagen met betrekking tot de kwaliteit van onderwijs op de locaties. Dit beeld is leidend voor de prioritering en formulering van de verbeteractiviteiten.

2. *Het bestuur werkt voortdurend in de verbinding vanuit de maatschappelijke context*

Vanwege de doelgroep die Elker-Portalís bedient, bestaat haar maatschappelijke context naast het bieden van onderwijs voor een belangrijk deel ook uit jeugdzorg. Elker-Portalís werkt intensief samen met andere onderwijsinstellingen, de samenwerkingsverbanden en jeugdzorginstellingen. Dat laatste verloopt zowel via Elker als rechtstreeks met andere betrokken jeugdzorgorganisaties (overige informatie zie: § 1.1, het kopje 'Omgeving').

3. *Het bestuur werkt actief aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf*

Naast het reguliere scholingsplan en de interne begeleiding en intervisie, is op de volgende thema's gewerkt aan professionalisering, gerelateerd aan de specifieke doelgroepen en positie van Elker-Portalís:

- versterking van het didactisch handelen
- pedagogisch klimaat
- verbetering van de kwaliteitscultuur door middel van de uitwerking van de WMK-cyclus in de schooljaarplannen

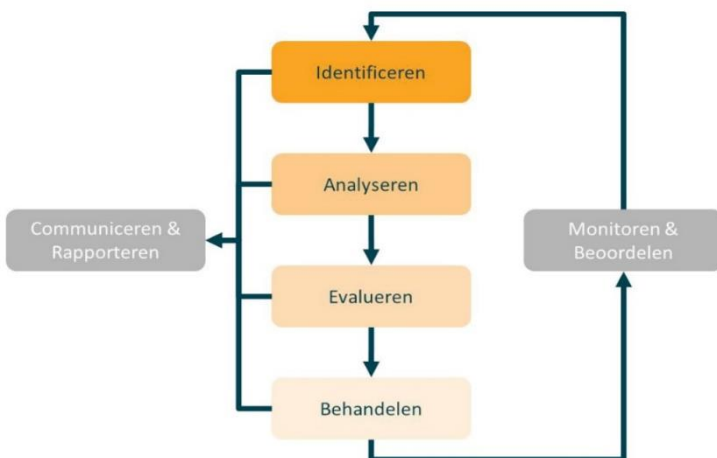
4. *Het bestuur werkt integer en transparant*

Aan de hand van de WMK-cyclus is de sociale veiligheid door de teams in kaart gebracht, geanalyseerd en besproken. Naar aanleiding van de uitkomsten van het thema sociale veiligheid, zijn feedbacktrainingen voor alle medewerkers aangeboden. (Overige informatie zie: § 1.1, onder het kopje 'Organisatiecultuur'.)

2 Risicomanagement

Algemeen

Risicomanagement bij Elker-Portalis maakt onderdeel uit van de planning- en controlcyclus van Elker. Per kwartaal worden de risico's in alle clusters, waaronder Elker-Portalis, geïnterpreteerd en besproken met de directie. Daarnaast is binnen Elker-Portalis een SWOT-analyse gemaakt en uitgewerkt. De uitkomsten van de SWOT-analyse worden toekomstgericht uitgewerkt in 2024. Ten behoeve van het proces met betrekking tot risicomanagement hanteert Elker het model dat hieronder is afgebeeld.

De directeur van Elker-Portalis heeft een belangrijke rol in de aansturing en het managen van de risico's. Bij potentiële risico's wordt de kans dat het risico zich voordoet (hoog of laag) en de impact daarvan (weinig of veel impact) beoordeeld. Periodiek wordt geëvalueerd of de risico's voldoende onder controle zijn of dat bijsturing noodzakelijk is. Er wordt per kwartaal een risicorapportage opgesteld. Deze wordt besproken in het managementteam van Elker.

Kwaliteitszorg

Binnen heel Elker-Portalis wordt voortdurend gericht gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit. In het strategisch beleidsplan staat het meerjarenbeleid beschreven. Jaarlijks wordt een jaarplan gemaakt, waarin de plannen voor elk schooljaar worden uitgewerkt. Tussentijds worden de plannen geëvalueerd, zodat er indien nodig kan worden bijgestuurd. Jaarlijks maakt de directeur een jaarverslag waarin verantwoording wordt afgelegd over de ontwikkelingen van de organisatie binnen het afgelopen jaar. Daarnaast wordt er jaarlijks een bestuursrapportage gemaakt waarin alle resultaten en opbrengsten van de locaties in beeld worden gebracht. Deze rapportage geeft inzicht in wat er goed gaat en waarin verbetering nodig is. In het jaarlijkse bestuursverslag legt de directeur verantwoording af van de totale ontwikkelingen binnen Elker-Portalis.

Elker-Portalis werkt met kwaliteitskaarten (WMK) waarin de gewenste kwaliteit wordt vastgelegd en getoetst. In een cyclisch proces wordt gemeten of die kwaliteit ook wordt waargemaakt en indien nodig worden acties ondernomen. Ook de tevredenheid van leerlingen, ouders/verzorgers en medewerkers wordt regelmatig onderzocht, zodat er een goed beeld ontstaat over wat goed gaat en op welke aspecten het onderwijs van Elker-Portalis kan worden verbeterd. Het Managementteam Scholen (MTS) van Elker-Portalis speelt bij dit gehele proces een belangrijke rol. De directeur van Elker-Portalis bespreekt de stand van zaken met betrekking tot de kwaliteitszorg regelmatig met de algemeen directeur van Elker jeugdhulp & onderwijs.

Elker-Portalis is in 2022 gestart met het werken volgens de EDI-didactiek: het Expliciete Directe Instructiemodel. EDI versterkt de didactische kwaliteit van het onderwijs. In 2023 is EDI verder uitgewerkt en hebben er lesbezoeken plaatsgevonden. EDI is een belangrijk onderdeel van 'handelings- en opbrengstgericht werken' (HOGW).

In 2023 heeft Elker-Portalis externe begeleiding ingezet om HOGW op een hoger niveau te brengen. Er is met name gericht gewerkt aan de goede analyse van de opbrengsten ten behoeve van het onderwijsaanbod. Het 'Kwaliteitsdocument Elker-Portalis' is opgesteld. Dit document wordt bijgehouden, zodat over de periode van vier jaren onder andere de opbrengsten in relatie tot de populatie in beeld zijn. Hierdoor ontstaat een beeld over een aantal jaren waardoor er na analyse trends kunnen worden vastgesteld, waarna op bovenschools- en locatieniveau conclusies en aanbevelingen kunnen worden uitgewerkt.

Een belangrijke eerste conclusie vanuit HOGW is dat de data in teveel afzonderlijke programma's zijn ondergebracht, waardoor het overzicht wordt bemoeilijkt. In 2023 is Parnassys als pilot ingezet op Het Keerpunt en de Schakelvoorziening Bedum. Inmiddels is ervoor gekozen om na de zomervakantie van 2024 Parnassys in te voeren op alle locaties. Mijn Schoolplan en WMK worden geïntegreerd in Parnassys. Er wordt ook een bovenschoolse module ingevoerd waardoor de directeur van Elker-Portalis en het bestuur de kwaliteit eenvoudiger kunnen monitoren.

Inspectie Onderwijs en herstelopdrachten

In 2020 heeft de onderwijsinspectie een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij Elker-Portalis, waarbij tekortkomingen zijn geconstateerd. Het bestuur is toen als onvoldoende beoordeeld. Er zijn afspraken gemaakt met het bestuur om de kwaliteit van het zicht en de sturing op de scholen te verbeteren en de vastgestelde tekortkomingen op te heffen. De kwaliteit is opnieuw beoordeeld op 18, 19 en 20 oktober 2023 en het bestuur heeft zich verbeterd en is beoordeeld met voldoende.

Samenvatting inspectiebezoek 18, 19 en 20 oktober (citaat uit het rapport van de inspectie):

Context

Stichting Het Poortje valt onder Elker jeugdhulp & onderwijs. Het bestuur van Stichting Het Poortje heeft gewerkt aan herstel van het financieel beheer en de kwaliteitszorg. Dit gebeurde in een roerige periode met onder andere verschillende directiewisselingen, een intensievere samenwerking met de jeugdzorg en veranderingen in de huisvesting. Inmiddels is er voor de scholen een nieuwe directeur aangesteld. Samen met een vrij recent aangetrokken kwaliteitszorgmedewerker, bevlogen teams en een betrokken bestuur zorgt zij voor de kwaliteitsontwikkeling op de scholen.

Wat gaat goed?

Het bestuur heeft een duidelijke visie die bekend is bij de teams. 'Elke dag een nieuwe kans' is hoorbaar en zichtbaar bij de scholen en het bestuur.

Vanuit het strategisch beleidsplan heeft het bestuur een aantal doelen opgesteld die op de scholen worden herkend en waar ze zichtbaar aan werken. Voorbeelden daarvan zijn het handelings- en opbrengstgericht werken, de invoering van positive behavior support en burgerschapsonderwijs. Op de scholen waar we zijn geweest was sprake van een eenduidige uitvoering van beleid. Zo zagen we op VSO het Keerpunt goede lessen en een goede kwaliteitscultuur die aansluit bij de doelen van het bestuur. Een kwaliteitscultuur en professionaliteit die we ook aantreffen bij het team in Kortehebben.

Een positieve ontwikkeling is ook dat het bestuur betrokken is bij de leerlingen en de scholen. Vanuit de teams wordt het gewaardeerd dat het bestuur de scholen bezoekt, gesprekken voert en soms deelneemt aan scholingen. Die betrokkenheid helpt bij het vertrouwen en meer openheid maar ook bij het zicht van het bestuur op de scholen. Tevens heeft het bestuur zicht op de scholen door, onder andere, de audits, de evaluaties van de teams en de gesprekken die het bestuur voert met medewerkers en de schoolleiding.

Verder is de organisatiestructuur, met één directeur en op de scholen de teamleiders, voor iedereen duidelijk. Wij constateren dat het bestuur een professionele cultuur realiseert met veel mogelijkheden voor scholing en ontwikkeling voor de medewerkers.

Tot slot zagen wij dat het bestuur in de afgelopen periode verbetermaatregelen heeft genomen waardoor de financiële continuïteit weer voldoende is gewaarborgd. Er is sprake van deugdelijk financieel beheer.

Wat kan beter?

De doelen in de verschillende plannen kunnen concreter worden geformuleerd waardoor het bestuur meer inzicht krijgt in wat er daadwerkelijk is bereikt en de effecten van de verbeteringen duidelijker zijn. Bovendien kan de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen beter zodat de scholen meer inzichtelijk kunnen maken wat prioriteit heeft. Ook kunnen de scholen de opbrengsten voor taal en rekenen beter in kaart brengen en daar doelen aan verbinden.

Wat moet beter?

De ontwikkelingen zijn nog pril en de cyclus van kwaliteitszorg is niet in zijn geheel doorlopen. Dit vraagt nog doorontwikkeling. Het bestuur moet deze ontwikkeling verder oppakken zodat ze diepgaand zicht en grip krijgt op de ontwikkelpunten en doelen van de onderwijskwaliteit en zich daarover kunnen verantwoorden. Daarvoor krijgt het bestuur een herstelopdracht. Tevens moeten de scholen in de schoolgids de resultaten verantwoorden. Ook ontvangen wij een plan van aanpak voor de afbouw van de school in Kortehemmen.

Vervolg

Wij beoordelen het bestuur als voldoende. Wij hebben in het tweede kwartaal van 2024 nog wel een bestuursgesprek over de toekomst van het onderwijs in Kortehemmen en Tjalleberd en de evaluatie en verantwoording van de ontwikkelpunten.

Daarnaast zijn er over 2023 en eerdere jaren bevindingen geconstateerd met betrekking tot het tijdig regelen van VOG's voor nieuwe medewerkers en ingehuurde medewerkers. In 2023 heeft hierop een herstelactie plaatsgevonden.

3 Bedrijfsvoering

3.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van Elker-Portalis is gedeeltelijk ondergebracht binnen de bedrijfsvoering van Elker jeugdhulp & onderwijs. Er kan gebruik worden gemaakt van de ondersteunende diensten van Elker, onder andere van de afdelingen financiën, ICT en Personeel, Organisatie & Ontwikkeling (PO&O). Daarnaast is het stafbureau van Elker beschikbaar voor Elker-Portalis. Het stafbureau bestaat uit de afdelingen: beleid, marketing & communicatie, kwaliteit en bestuursondersteuning. De afdeling kwaliteit draagt onder andere zorg voor de benodigde accreditaties en keurmerken. Elker-Portalis valt voor de informatiebeveiliging onder het beleid van de functionaris gegevensbescherming en de coördinator informatiebeveiliging van Elker, in nauwe samenhang met de afdeling ICT. De afdeling ICT heeft het beheer over alle applicaties en het netwerk.

In 2023 was de salaris- en financiële administratie uitbesteed aan Preadyz. Omdat de expertise van Preadyz niet aansloot bij het specifieke karakter van het (speciale) onderwijs binnen Elker-Portalis, is in onderling overleg besloten om met ingang van 1 januari 2024 de financiële administratie over te laten nemen door de afdeling financiën van Elker. Er is hiervoor onder andere een business controller aangesteld speciaal voor Elker-Portalis. De salarisadministratie blijft bij Preadyz. Elker-Portalis kan ook gebruik blijven maken van de HR-adviseurs van Preadyz.

Elker-Portalis heeft geen eigen gebouwen. Wel staat er een klein bedrag aan verbouwingkosten op de balans. Maandelijks wordt er een rapportage opgesteld over financiën en personeelsaangelegenheden. Deze wordt besproken met de directie van Elker-Portalis. Teamleiders hebben toegang tot een informatievoorzieningstool, waarin zij alle relevante informatie (formatie, ziekteverzuim, kosten, opbrengsten) kunnen volgen.

Het treasurystatuut van Elker is ook van toepassing is op Elker-Portalis. Elker-Portalis maakt geen gebruik van geldleningen, uitgezette gelden of beleggingen. De procuratieregeling van Elker geldt ook voor Elker-Portalis. Hierin zijn de bevoegdheden op het gebied van inkoop en verkoop, betalingen, personeel en inzage in gegevens openomen voor de verschillende functies.

Binnen Elker-Portalis is een aantal medewerkers specifiek verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs. In 2023 is daarnaast ook een kwaliteitsfunctionaris aangesteld.

In 2023 is externe ondersteuning ingezet ten behoeve van de kwaliteitscyclus op bestuurlijk, locatie-, groeps- en leerlingenniveau, handelings- en opbrengstgericht werken (HOGW) en de professionele cultuur. Inmiddels is het 'Kwaliteitsdocument Elker-Portalis' opgesteld ten behoeve van de cyclische monitoring van de onderwijskwaliteit over meerdere jaren. Er ontstaat hierdoor op alle niveaus een steeds breder beeld van de kwaliteit van ons onderwijs en de consequenties hiervan voor ons

onderwijsaanbod. Hierbij worden de vier stappen van de PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act) gehanteerd.

Elker-Portalis is op twee locaties een pilot gestart met het leerlingadministratie en -volgsysteem Parnassys. Inmiddels is besloten Parnassys in te voeren op alle locaties. De huidige losse modules Werken Met Kwaliteit (WMK) en Mijn Schoolplan (MSP) worden hierbij opgenomen in Parnassys.

3.2 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

Elker-Portalis VSO Groningen

In het schooljaar 2022-2023 zijn de volgende certificaten en diploma's behaald:

- 9 VMBO BB certificaten (75%)
- 14 VMBO KB certificaten (61%)
- 17 VMBO TL certificaten (74%)

Uitstroom Portalis VSO Groningen	Schooljaar 2022-2023
HBO/Universiteit	-
MBO entree	-
MBO niveau 1	10
MBO niveau 2	4
MBO niveau 3	-
MBO niveau 4	-
Arbeid	4
Dagbesteding	6
Ander VSO	2
Overig (zorg)	2
Totaal uitgestroomd	28

Elker-Portalis Korteheimen

De leerlingen van Elker-Portalis Korteheimen staan ingeschreven bij de JeugzorgPlus-voorziening Woodbrookers van Jeugdhulp Friesland te Korteheimen. Het gemiddeld verblijf is ongeveer drie maanden. De populatie kent een lage motivatie tot het volgen van diplomagericht onderwijs. Het aanbod wordt afgestemd op het niveau en de leerdoelen van de leerling. Indien beschikbaar wordt gewerkt met de methodes van de school van herkomst. Wanneer dit materiaal niet beschikbaar is, wordt gewerkt met de reguliere methodes van Elker-Portalis.

Uitstroom Korte-hemmen	Schooljaar 2022-2023
HAVO (lj onbekend)	1
MBO Pre entree	1
VMBO TL (lj onbekend)	4
VMBO TL 2	1
VMBO KB (lj onbekend)	1
VMBO BB 2	1
VMBO BB 3	1
Arbeid	1
Dagbesteding	-
Ander VSO	2
Overig (zorg)	-
Onbekend	3
Totaal uitgestroomd	16

Elker-Portalis Korte-hemmen VSO open (Scouting Tjalleberd)

In schooljaar 2022-2023 zijn 26 certificaten en 3 diploma's behaald.

Uitstroom Scouting (VSO open)	Schooljaar 2022-2023
HBO	1
MBO 2	2
Pro	1
VMBO 2 KB	1
VMBO 2 TL	1
Arbeid	1
Dagbesteding	-
Overig (zorg)	-
Totaal uitgestroomd	7

Elker-Portalis Keerpunt

Afgelopen schooljaar waren er drie leerlingen binnen Elker-Portalis Keerpunt die in het examenjaar zaten. Zij stroomden allen voor de examendata uit. Het aanbod wordt afgestemd op het niveau en de leerdoelen van de leerling. Indien beschikbaar wordt gewerkt met de methodes van de school van herkomst. Wanneer dit materiaal niet beschikbaar is wordt gewerkt met de reguliere methodes van Elker-Portalis.

Uitstroom Het Keerpunt	Schooljaar 2021-2022
HAVO	-
VMBO TL 1	-
VMBO TL 2	3
VMBO TL 3	5
VMBO TL 4	1
VMBO GT	-
VMBO KB 1	-
VMBO KB 2	-
VMBO KB 3	3
VMBO KB 4	2
VMBO Pre Entree	5
VMBO BB 2	2
MBO Pre-entree	3
MBO Entree	3
PRO 2	2
PRO 3	1
PRO 4	2
PRO 5	2
ZML	1
Arbeid	1
Dagbesteding	4
Totaal uitgestroomd	40

Elker-Portalis Schakelvoorziening Bedum (SO)

De leerlingen van Schakelvoorziening Bedum staan ingeschreven op de instellingscode van hun school van herkomst. Schakelvoorziening Bedum heeft geen eigen instellingscode binnen Elker-Portalis. Omdat Elker-Portalis het onderwijs verzorgt voor Schakelvoorziening Bedum, worden de uitstroomgetallen wel meegenomen in dit verslag.

Uitstroom Schakelvoorziening Bedum	Schooljaar 2022-2023
SBO 7	1
SO 7 cluster 4	1
VO 1	1
VSO 1 cluster 3	1
VSO 1 cluster 4	1
Dagbesteding	1
Totaal uitgestroomd	6

3.3 Duurzaamheid

Binnen Elker zijn we ons bewust van het belang van een duurzame en veerkrachtige toekomst. We willen, in de breedste zin van het woord, een bijdrage leveren aan een beter milieu en een betere leefomgeving.

Maatschappelijk verantwoord inkopen vormt hierbij een belangrijk onderdeel. Per inkooptraject en aanbesteding wordt er gezocht naar de juiste verhouding tussen prijs, kwaliteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarbij duurzaamheidscriteria in ieder geval worden meegenomen. Per inkoopsegment bepalen we welke duurzaamheidsambities we willen bereiken. Duurzaamheids- en sociale criteria worden opgenomen in het bestek of programma van eisen.

Daarnaast wordt bij ICT-producten gekeken naar energy-start eisen en functies voor energiebeheer (slaapstand). Er wordt bv. bij reproductieapparatuur fse-papier gebruikt en de apparatuur staat default ingesteld op zwart-wit afdrukken.

Elker-Portalis heeft als onderwijsorganisatie de taak om te werken aan een duurzame ontwikkeling. Onder duurzame ontwikkeling wordt verstaan: 'de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen'. Dit is de definitie zoals beschreven in het Common Future report van de VN (1987).

Bij het stimuleren van duurzaamheid speelt onderwijs een belangrijke rol. In alle sectoren is duurzame ontwikkeling beschreven in kerndoelen en eindtermen, in leerplankaders en de kennisbasis. Duurzaamheid is opgenomen in ons onderwijsaanbod. Daarnaast wordt van alle personeelsleden verwacht dat zij duurzaamheid onder de aandacht brengen in woord en (voorbeeld)gedrag.

4 Financiën

4.1 Inleiding

Sinds de invoering van de lumpsumfinanciering zijn de verantwoordelijkheden wat betreft de beheersing van de personele en materiële kosten volledig bij de Raad van Bestuur komen te liggen. Om deze verantwoordelijkheid nu en in de toekomst te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie net als een goed werkende Planning & Control cyclus van groot belang. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van de begroting ligt bij de directie. De Raad van Bestuur stelt de begroting vast na een positief advies vanuit de concerndirectie van Elker. De Raad van Toezicht keurt de begroting goed. De realisatie van de begroting en de bewaking ervan is een taak van de directeur. Deze rapporteert maandelijks aan de concerndirectie en Raad van Bestuur.

4.2 Financiële kaders

Elk jaar wordt in de begroting vastgesteld hoe de beschikbare middelen over de scholen en het management worden verdeeld. Binnen Elker-Portalis is alleen sprake van publieke gelden.

In 2023 is een begroting opgesteld voor Elker-Portalis met een negatief resultaat van circa € 450.000. Het resultaat over 2023 is uitgekomen op circa € 700.000 negatief. Het verschil ten opzichte wordt met name veroorzaakt door begrote opbrengsten, die niet zijn gerealiseerd in 2023. Onder andere is sprake van een lagere leegstandsvergoeding dan begroot.

Vanaf 2023 is er sprake van een budgetverdeling waarbij de binnenkomende gelden met behulp van verdelingsregels worden gespreid over de diverse budgethouders. De verdelingsregels komen globaal op het volgende neer: materiële lasten waarop de teamleider invloed heeft worden samen met de daaraan gekoppelde baten op teamniveau beheerd, inclusief loonkosten (en bijbehorende baten). De toedeling in fte's monitort de directeur. De baten en lasten van de huisvesting worden bovenschools beheerd net als de baten en lasten voor gezamenlijke inspanningen. Een heel specifieke toewijzing van baten en lasten naar schoolniveau betreffen de middelen voor werkdrukverlagende middelen (WDV) het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Deze manier van werken is voorbereid in 2022 in de administratie en is in 2023 toegepast.

4.3 Kengetallen

Binnen Elker-Portalis zijn belangrijke grenswaarden van financiële kengetallen vastgesteld. Deze hebben vooral betrekking op kengetallen over de balanssituatie per 31 december van enig jaar. De

Commissie Don maakt hierbij onderscheid tussen een beoordeling van het vermogensbeheer en een beoordeling van het budgetbeheer.

Hieronder staat een overzicht van de kengetallen voor Elker-Portalis over het jaar 2022 t/m 2024.

Kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	norm
1. Vermogenbeheer					
Solvabiliteit	83%	79%	77%	77%	20%
Huisvestingsratio	10%	16%	17%	10%	<10%
2. Budgetbeheer					
Rentabiliteit	4,70%	-8%	-45%	-13%	0%
Liquiditeit	4,96	3,86	3,75	4%	>1,0
3. Weerstandvermogen					
Weerstandvermogen	36%	29%	27%	29%	10-40%

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het eigen vermogen en het totale vermogen en verschaft zo inzicht in de financieringsopbouw. Dit geeft aan in hoeverre aan de verplichtingen op de langere termijn kan worden voldaan. In de afgelopen jaren werd door het onderwijs vaak een percentage van 50% als eis gesteld. Door de eerdergenoemde Commissie Don is de minimumeis op 20% gesteld. Elker-Portalis heeft zowel in 2023 als 2022 een ruim hogere solvabiliteit dan de hierboven genoemde percentages. Dit geeft aan dat Elker-Portalis ruim voldoende in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen.

Weerstandvermogen

Na de invoering van de lumpsumbekostiging heeft het schoolbestuur een grotere zeggenschap gekregen over de inzet van financiële middelen. Tegelijk zijn ook de risico's die onderwijsorganisaties lopen toegenomen. Door het bevoegd gezag is een globale risicoscan uitgevoerd waarop is besloten dat voor geconstateerde risico's en eventuele restrisico's een minimale buffer aanwezig moet zijn. Een weerstandvermogen tussen 10% en 40% wordt aanvaardbaar geacht. In 2023 komt Elker-Portalis uit op 27% en zit hierbij dus ruim binnen de normgrenzen van het weerstandvermogen. Dat betekent dat Elker-Portalis in staat is om onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio is de verhouding tussen de huisvestingslasten en de totale lasten. De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Er wordt hierbij een maximum van 10% als norm gehanteerd. Elker-Portalis heeft een huisvestingsratio van 10% in 2022. In de begroting van 2023 komt de waarde op 16% uit, dat heeft

te maken met de gebouwen waarin Elker-Portalis nu gehuisvest is. Het aantal m² is te ruim voor wat Elker-Portalis nodig heeft, echter een andere optie is er op dit moment niet. Voor 2024 is het percentage weer op 10% begroot.

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de verhouding aan tussen de vlottende activa en de kortlopende schulden. Het geeft aan in welke mate Elker-Portalis op de korte termijn aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. Elker-Portalis heeft een liquiditeitsratio van 3,75 in 2023. In zowel 2024 als in de te verwachten jaren daarna is de liquiditeitsratio hoger dan deze grens en dit geeft aan dat Elker-Portalis op korte termijn ruim aan haar verplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en het totale vermogen op basis waarvan dit resultaat is gerealiseerd. De norm vanuit de inspectie OCW voor rentabiliteit is nihil, mits het weerstandvermogen op peil is. Met andere woorden: er wordt geen winst nagestreefd zolang er een voldoende buffer is voor onvoorziene risico's. De rentabiliteit bedraagt in 2023 negatief, doordat er een negatief exploitatieresultaat gerealiseerd is.

4.4 Normatief vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een signaleringswaarde ontwikkeld om bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen te signaleren. Deze signaleringswaarde wordt het 'normatief eigen vermogen' genoemd. De aanleiding hiervoor is de conclusie van de inspectie dat de reserves in het onderwijs geleidelijk toenemen. Vanaf verslagjaar 2020 dient de directie verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Bij Elker-Portalis was per 31 december 2023 ook sprake van een overschrijding van het 'normatief eigen vermogen'. Met een eigen vermogen van ruim € 1.5 miljoen zit Elker-Portalis boven de norm van het normatief eigen vermogen.

Normatief eigen vermogen 31-12-2023	
Normatief vermogen	€ 941.394
Werkelijk vermogen	€ 1.564.807
Overschrijding	€ 623.413

In 2024 worden nieuwe plannen gemaakt door de directie om de gelden in te gaan zetten in het belang van de schoolorganisatie.

4.5 Analyse financiële situatie

De hiervoor genoemde financiële kengetallen voor vermogensbeheer en budgetbeheer geven een goede indicatie van de financiële situatie van Elker-Portalis. Alle kengetallen voldoen in principe aan de gestelde normen en daarmee is de financiële situatie gezond te noemen.

Analyse resultaat

Het exploitatieresultaat 2023 is € 705.467 negatief. In vergelijking met de begroting 2023 is dit een negatieve afwijking van € 216.247.

Overzicht van begroting en realisatie 2023 en de realisatie 2022:

Portalis	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024
3.1 Rijksbijdragen	€ 5.099.994	€ 5.367.475	€ 5.146.851	€ 4.231.688
3.2 Overheidsbijdragen	€ 260.920	€ 130.000	€ 112.797	€ 1.399.256
3.5 Overige baten	€ 821.340	€ 650.000	€ 535.699	€ 52.500
Totaal opbrengsten	€ 6.182.254	€ 6.147.475	€ 5.795.347	€ 5.683.444
4.1 Personeelslasten	€ 4.701.675	€ 4.788.050	€ 4.740.632	€ 4.201.750
4.2 Afschrijvingen	€ 70.753	€ 195.903	€ 93.186	€ 52.093
4.2 Huisvestingslasten	€ 578.506	€ 1.003.516	€ 1.012.314	536964
4.4 Overige lasten	€ 536.934	€ 644.226	€ 633.718	€ 1.100.476
Totale lasten	€ 5.887.868	€ 6.631.695	€ 6.479.850	€ 5.886.283
Financiële baten en lasten	€ 4.585	€ 5.000	€ 1.617	€ 5.000
Buitengewon resultaat				
Resultaat	€ 289.901	-€ 489.220	-€ 686.120	-€ 207.839

Zowel de rijksbijdragen als de overige baten zijn ruimschoots lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft de maken met het wegvallen van de leegstandsvergoeding in een hoger tempo dan begroot. Ook de begrote extra opbrengsten voor leerlingen met een zwaardere TLV is uitgebleven.

De kosten liggen in lijn met de begroting.

4.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

Baten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
3.1 Rijksbijdragen	€ 5.146.851	€ 5.367.475	-€ 220.624
3.2 Overheidsbijdragen	€ 112.797	€ 130.000	-€ 17.203
3.5 Overige baten	€ 535.699	€ 650.000	-€ 114.301
Totale baten	€ 5.795.347	€ 6.147.475	-€ 352.128

De totale baten zijn circa € 375.000 lager dan begroot. Dit heeft te maken met een snellere afbouw van de leegstandsvergoeding dan begroot.

De overige baten zijn lager uitgevallen, doordat de begroting rekening hield met een extra vergoeding voor kinderen met een zwaardere TLV.

Lasten

Er is een onderschrijding op de begrote lasten van circa € 150.000. Uit onderstaande tabel blijkt dat de afschrijvingen circa € 100.000 lager zijn dan begroot. In de realisatie van 2023 zitten de doorbelaste afschrijvingen bij de huisvestingslasten in, in plaats van in de rubriek afschrijvingen. Dit heeft dus een verschuiving tot gevolg. In de realisatie is bespaard op de huisvestingskosten en is bespaard op personele kosten, door minder inzet van PNIL.

Lasten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
4.1 Personeelslasten	€ 4.740.632	€ 4.788.050	-€ 47.418
4.2 Afschrijvingen	€ 93.186	€ 195.903	-€ 102.717
4.2 Huisvestingslasten	€ 1.012.314	€ 1.003.516	€ 8.798
4.4 Overige lasten	€ 633.718	€ 644.226	-€ 10.508
Totale lasten	€ 6.479.850	€ 6.631.695	-€ 151.845

Personeelslasten

Personeelslasten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
Lonen en Salarissen	€ 3.830.509	€ 3.561.514	€ 268.995
Overige personele lasten	€ 956.175	€ 1.226.536	-€ 270.361
Ontvangen vergoedingen	€ 46.052	€ 0	€ 46.052
Totale lasten	€ 4.740.632	€ 4.788.050	€ 47.418

De stijging in de gemiddelde personeelslast is te verklaren door wijzigingen in de CAO. De CAO VO 2022 – 2023 is op 15 juli 2022 getekend en betreft naast salarismaatregeling ook andere maatregelen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden. Zo is er o.a. een belangrijke wijziging in het betaald ouderschapsverlof.

De salarismaatregel betrof een verhoging van de salarissen met 4,75% en een eenmalige uitkering van € 500 bruto naar rato van de betrekkingssomvang.

De gevolgen van de CAO waren verwerkt in de begroting 2023.

Door inzet van minder PNIL is een besparing gerealiseerd op de overige personeelskosten. In ruil daarvoor is meer vast personeel aangenomen.

Huisvestingslasten

Huisvestingslasten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil
Huurlasten	€ 189.914	€ 162.936	€ 26.978
Onderhoudslasten	€ 783.849	€ 595.021	€ 188.828
Energie en water	€ 22.006	€ 236.559	-€ 214.553
Schoonmaakkosten	€ 13.772	€ 6.000	€ 7.772
Belastingen	€ 2.773	€ 3.000	-€ 227
Totale lasten	€ 1.012.315	€ 1.003.516	€ 8.799

De hogere energielasten van 2023 zitten verwerkt in de onderhoudslasten, omdat deze via de doorbelasting naar Elker-Portalys worden doorberekend. Op totaalniveau is een kleine besparing gerealiseerd op de onderhouds- en energielasten. In de begroting werd uitgegaan van een andere, meer structurele invulling van de voorziening in Bedum, waardoor de huurlasten niet meer voor rekening van Elker-Portalys zouden komen. Dit is nog niet gerealiseerd.

Overige onderwijslasten

Overige onderwijslasten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil
Administratie en beheer	€ 400.598	€ 399.159	€ 1.439
Inventaris en apparatuur	€ 35.796	€ 24.000	€ 11.796
Leer- en hulpmiddelen	€ 79.538	€ 45.500	€ 34.038
Overige	€ 117.786	€ 175.302	-€ 57.516
Totale lasten	€ 633.718	€ 643.961	-€ 10.243

Per saldo is een kleine besparing gerealiseerd op de overige huisvestingslasten. Er is meer uitgegeven aan leermiddelen, vanwege de stijgende leerlingenaantallen afgelopen jaar.

5 Toekomstige ontwikkelingen

5.1 Vooruitblik 2024

De nieuwe strategische koers voor Elker jeugdhulp & onderwijs sluit aan bij de situatie en de veranderende omgeving. Met ingang van 1 januari 2024 is Elker-Portalis ondergebracht in een nieuwe stichting, Stichting Elker-Portalis, die naast Stichting Elker en Stichting Viyuna is ondergebracht onder Stichting Elker Holding.

Vanuit de strategische koers van Elker is de vervolgstap dat de organisatiestructuur van Elker-Portalis tegen het licht wordt gehouden en opnieuw wordt vormgegeven. Daarnaast loopt het ontwikkelingstraject 'Van SWOT naar plan' waarin bestuur, directie, teamleiders, gedragswetenschappers en intern begeleiders werken aan een plan voor de toekomstige positionering van Elker-Portalis.

Hierbij stellen wij ons de volgende vragen:

- Hoe en waar verzorgen we het onderwijs aan de jongeren van de toekomstige nieuwe kleinschalige behandelunit? Wat gaan we hiervan leren en generaliseren/conceptualiseren met betrekking tot de afbouw en ombouw van de geïnstitutionaliseerde JeugdzorgPlus-onderwijs capaciteit, synchroon met de afstemming op de af- en ombouw van de JeugdzorgPlus-bedden in Groningen, Drenthe en Friesland?
- Hoe zorgen we ervoor dat onze succesvolle manier van schakelen op meer plaatsen, dichterbij de leerlingen, in de provincie Groningen in samenwerking, aangehaakt of nabij, met andere onderwijspartners wordt aangeboden?
- Hoe zorgen we ervoor dat we onze en andere potentiële leerlingen en hun scholen van herkomst of bestemming ambulant begeleiden, zodat zij hun schoolcarrière succesvol kunnen vervolgen?

Daarnaast spelen de volgende ontwikkelingen in 2024 een rol:

- starten met het bieden van onderwijs aan de Rijks Justitiële Jeugdinrichting (RJJ) Veenhuizen
- de herstart van de residentiele voorziening in Kortehebben en de consequenties hiervan voor het onderwijs van Elker-Portalis
- de verkoop van het pand aan de Hoogeweg en de planning van de route naar de uiteindelijke verhuizing van VSO Groningen naar Unit 3
- de actualisering van het integraal personeelsbeleid van Elker-Portalis (IPB)
- het verwachte inspectiebezoek in juni 2024.

5.2 Continuïteitsparagraaf

In dit hoofdstuk worden de financiële verwachtingen voor de komende drie (verslag)jaren getoond. Dit gebeurt in de vorm van een toelichting op de voorziene ontwikkelingen in de balans en de exploitatierekening. Daarnaast worden de verwachte ontwikkelingen met betrekking tot personele bezetting getoond. De gegevens zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2024-2027.

Meerjarenbalans Elker-Portalis

Meerjarenbalans	2023	2024	2025	2026	2027
Materiele vaste activa	€ 389.953	€ 339.953	€ 377.953	€ 357.953	€ 342.953
Vorderingen	€ 1.146.463	€ 1.245.510	€ 1.368.966	€ 1.245.510	€ 1.245.510
Liquide middelen	€ 1.341.164	€ 1.145.855	€ 873.417	€ 890.538	€ 630.661
	€ 2.877.580	€ 2.731.318	€ 2.620.336	€ 2.494.001	€ 2.219.124
Eigen vermogen	€ 1.564.807	€ 1.356.949	€ 1.466.843	€ 1.388.517	€ 1.176.727
Voorzieningen	€ 38.127	€ 38.127	€ 38.127	€ 38.127	€ 38.128
Kortlopende schulden	€ 1.274.646	€ 1.336.242	€ 1.115.366	€ 1.067.357	€ 1.004.269
	€ 2.877.580	€ 2.731.318	€ 2.620.336	€ 2.494.001	€ 2.219.124

De resultaten van de meerjarenbegroting zijn in het eigen vermogen verwerkt. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de geformuleerde doelstellingen, activiteitenplannen en de beleidskeuzes 2024, zoals deze zijn verwoord in het meerjarenbeleidsplan dat medio '24 zal worden vastgesteld door de afdelingen van de school en door de directie.

Meerjarenbegroting Elker-Portalis

Meerjarenbegroting	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
3.1 Rijksbijdragen	€ 5.146.851	€ 4.919.849	€ 3.392.511	€ 4.399.312	€ 5.330.050
3.2 Overige overheidsbijdragen	€ 116.152	€ 52.500	€ 2.669.660	€ 1.731.245	€ 775.912
3.5 Overige baten	€ 532.344	€ 711.075	€ 893.464	€ 894.119	€ 900.210
Totaal Baten	€ 5.795.347	€ 5.683.424	€ 6.955.635	€ 7.024.676	€ 7.006.172
4.1 Personeelslasten	€ 4.740.632	€ 4.807.801	€ 5.790.693	€ 6.051.242	€ 6.172.901
4.2 Afschrijvingen	€ 93.186	€ 52.093	€ 45.520	€ 42.232	€ 36.284
4.3 Huisvestingslasten	€ 1.012.315	€ 536.963	€ 586.963	€ 586.963	€ 586.963
4.4 Overige lasten	€ 633.717	€ 489.425	€ 417.564	€ 417.565	€ 416.815
Totaal Lasten	€ 6.479.850	€ 5.886.282	€ 6.840.740	€ 7.098.002	€ 7.212.962
6.2 Financiële lasten	€ -1.617	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
Resultaat	€ -686.120	€ -207.858	€ 109.894	€ -78.326	€ -211.790

De meerjarenraming laat nog een wisselend beeld zien. Dat heeft alles te maken met het veelvoud aan ontwikkelingen dat op dit moment speelt. De situatie in Friesland omtrent de open en gesloten VSO brengen veel onduidelijkheden met zich mee. Ook de opening van de school in Veenhuizen is

nog volop in ontwikkeling en er vindt nog afstemming plaats over de kosten. Vooral nog is dit een eerste schets van de meerjarenraming, zodra meer helderheid is over de grote thema's zal opnieuw worden gekeken wat dit betekent voor de begroting.

Leerlingenaantallen

De leerlingenaantallen van het Keerpunt en Korte hemmen gesloten zijn onderhevig aan de ontwikkelingen op het gebied van de transformatie JeugdzorgPlus. Deze ontwikkeling is vanaf 2017 zichtbaar geworden in de kengetallen van Elker-Portalis. Onderstaande tabel geeft een voorspelling vanuit de huidige kennis van zaken en de verwachte ontwikkeling. In het licht van de ombouw, opbouw en afbouw van de JeugdzorgPlus naar Kleinschalige voorzieningen tussen 2023 en 2030 en de inzet op inclusiever onderwijs (meer kinderen met een rugzak/complexere problematiek naar regulier onderwijs), is het moeilijk om een nauwkeurige voorspelling van de leerlingenaantallen te geven.

Een nieuwe ontwikkeling is de heropening van de jeugdgevangenis in Veenhuizen. Elker-Portalis gaat het onderwijs voor deze jongeren verzorgen. Er komen maximaal 70 plekken in Veenhuizen en de verwachting is dat dit medio 2024 zal starten met een groep van 10 jongeren.

Leerlingaantallen	1-10-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026	1-2-2027
VSO Groningen	67	85	80	80	80	80
Keerpunt	18	22	24	24	24	24
Korte Hemmen open	23	19	4	7	4	4
Korte Hemmen gesloten	8	7	12	0	0	0
Veenhuizen				72	72	72
Totale aantal leerlingen	116	133	120	183	180	180

Bij het maken van deze prognose is ook rekening gehouden met het feit dat de provincie Groningen een krimpregio is, met als consequentie dat er sprake is van een dalend aantal leerlingen in het VO:

2014	2025	2030
31.765 leerlingen	28.053 leerlingen	25.794 leerlingen

Ondanks deze daling in leerlingenaantal in het VO is er in de provincie Groningen sprake van groei in het VSO, zowel in cluster 3, als ook in cluster 4. Binnen het overleg PrO-VSO zijn recentelijk initiatieven genomen om tot een gezamenlijk gedragen, meerjarige visie voor toekomstbestendig specialistisch onderwijs in de provincie Groningen te komen. Stip op de horizon is het toewerken naar inclusief onderwijs binnen 10 tot 15 jaar. Dit zijn ambitieuze plannen. Elker-Portalis neemt actief deel aan dit proces.

Personele bezetting

Elker-Portalis heeft de volgende bezetting per locatie geraamd:

Fte overzicht	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
VSO Groningen	18,9	16,8	16,8	16,8
SO	5,3	3,6	3,6	3,6
Bedum	6,8	6,3	6,3	6,3
Keerpunt	1	1	1	1
Korte Hemmen open	6,2	0	0	0
Korte Hemmen gesloten		15,6	17	17
Veenhuizen	2,7	4,5	4,5	4,5
Overhead				
Totale aantal leerlingen	40,9	47,8	49,2	49,2

Fte overzicht	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
VSO Groningen	18,9	16,8	16,8	16,8
SO	5,3	3,6	3,6	3,6
Bedum	6,8	6,3	6,3	6,3
Keerpunt	1	1	1	1
Korte Hemmen open	6,2	0	0	0
Korte Hemmen gesloten		15,6	17	17
Veenhuizen	2,7	4,5	4,5	4,5
Overhead				
Totale aantal FTE	40,9	47,8	49,2	49,2

De formatie is gebaseerd op de basisformatie die per klas noodzakelijk is. Dit is ook uitgewerkt voor Veenhuizen. Korte hemmen gesloten zal sluiten, waardoor daar geen personeel meer ingezet zal worden. Voor 2024 is geen personeel geraamd voor Veenhuizen, maar zal wel ingezet worden, hier staan uiteraard ook vergoedingen tegenover.

6 Overige onderwerpen

6.1 Maatschappelijke thema's

Strategisch personeelsbeleid

Elker-Portalis is een aantrekkelijke werkgever en investeert continu in haar medewerkers. De kwaliteit van de medewerkers is van doorslaggevend belang voor de kwaliteit van onderwijs en voor een kansrijk vervolg voor onze leerlingen. De teamleiders beschouwen wij als de inspirators van hun team: ze geven leiding aan de schoolontwikkeling en de professionele ontwikkeling van alle medewerkers. De directeur van Elker-Portalis is geregistreerd Registerdirecteur Onderwijs (RDO) Master. De teamleiders zijn geregistreerd als RDO niveau 1, 2 of in opleiding.

De teamleiders ontwikkelen op hun locaties een professionele cultuur waarin wordt geborgd dat medewerkers met en van elkaar leren. Het kernwoord hierbij is 'eigenaarschap': de medewerkers krijgen en nemen zoveel mogelijk de (mede)verantwoordelijkheid voor de schoolontwikkeling en de eigen professionele ontwikkeling. De teamleiders zorgen ervoor, dat zij de medewerkers uitdagen en stimuleren om zich verder te ontwikkelen, passend bij de fase van ontwikkeling en ambitie van de medewerker. Ten behoeve van het onderwijsaanbod en de opbrengsten van de leerlingen is het van belang dat de kennis van de leraren up-to-date is, zodat ze beschikken over actuele kennis en vaardigheden om het leren van de leerlingen te optimaliseren. De professionele ontwikkeling van de medewerkers is een vast agendapunt tijdens de gesprekscyclus.

Bij Elker-Portalis werken leraren, vakdocenten, instructeurs, loopbaanbegeleiders, administratief medewerkers, managementassistenten, intern begeleiders, gedragswetenschappers, teamleiders en een directeur. Voor vrijwel iedere functie (of taak) is er een taak-functiebeschrijving. Elker-Portalis is gericht op ontwikkeling. Dit betekent dat medewerkers deelnemen aan intervisie, plenaire studiedagen voor Elker-Portalis en locatiegerichte studiedagen. Daarnaast kunnen medewerkers individuele scholingstrajecten volgen. Tijdens een scholing kunnen medewerkers, afhankelijk van de omvang van de scholing, worden gefaciliteerd door middel van studieverlof.

Elker-Portalis gebruikt ten behoeve van de gesprekscyclus in principe de performancemodule van Youforce. Hierbij is 360 graden feedback een onderdeel. Ten behoeve van de gesprekscyclus wordt gebruik gemaakt van een format. Op 1 januari 2024 gaat Youforce over in Visma. Indien nodig wordt het format hierop aangepast.

Allocatie van middelen

De locaties van Elker-Portalis beschikken over een eigen instellingscode. De Schakelvoorziening in Bedum heeft geen eigen instellingscode (zie § 1.1, onder het kopje 'Kernactiviteiten'). Alle kosten die rechtstreeks aan een locatie kunnen worden toegerekend, worden ook ten laste gebracht van deze

locatie. Voor elke locatie geldt dat de verantwoordelijke teamleider inzicht heeft in de kosten van de locatie. De allocatie van de kosten vindt vooraf plaats bij het opstellen van de begroting, die per locatie wordt opgesteld.

Alle kosten die overstijgend zijn, worden afzonderlijk geregistreerd en worden gedekt uit de totale opbrengsten van Elker-Portalis. Er vindt geen toerekening van overstijgende kosten plaats aan de diverse locaties. Wel zijn de overstijgende kosten afzonderlijk inzichtelijk.

Besteding gelden werkdruk en professionalisering

De werkdrummiddelen zijn in 2022-2023 besteed aan professionalisering, duurzame onderwijsverbetering en individuele wensen. In 2022-2023 is de expertise ingehuurd van de volgende adviseurs:

- Jolanda Wewerinke, bureau Ducent
Doel: doorontwikkeling kwaliteitssystemen WMK en MijnSchoolplan.nl.
Doel: implementatie didactisch instructiemodel EDI met een begeleidende rol in de werkgroep didactiek.
- Jildou Piersma-Grovestein, Piersma Onderwijsadvies
Doel: het door ontwikkelen van de onderwijskundige professionaliteit. Sturen op onderwijs d.m.v. Handelings- en Opbrengstgericht Werken (HOGW).
Doel: doorontwikkeling kwaliteitsdocument
Deelnemers: alle leerkrachten, intern begeleiders, gedragswetenschappers, teamleiders en directie/bestuur.
- Bob Maas, The Blackbox
Doel: werken aan een professionele cultuur
Deelnemers: medewerkers Elker-Portalis

Totaal is € 36.000 uitgegeven aan bovenstaande activiteiten. Voor professionalisering schoolleiders is een bedrag van € 4.000 ontvangen. Dit is in 2023 niet besteed vanwege een bestuurswisseling. In 2024 zal dit geld worden ingezet.

Onderwijsachterstandenbeleid

Dit onderwerp is niet van toepassing op Elker-Portalis aangezien deze regeling van toepassing is op het voorschoolse- en basisonderwijs. Elker-Portalis biedt VSO-onderwijs.

Inzet NPO gelden 2023

Het Elker-Portalis NPO School Programma bestaat uit een analyse van de beschikbare gegevens over de ontwikkeling van de leerlingen op leerling- en schoolniveau. Er zijn gegevens verzameld met

betrekking tot de cognitieve en sociale ontwikkeling, maar ook over het mentale welbevinden en de executieve functies. Op basis van de analyses en de gesprekken met alle geldingen zijn er actiepunten vastgesteld.

De uitgangspunten:

- we sluiten aan bij onze huidige situatie, waarbij onze visie leidend is
- we sluiten aan bij ons eigen kwaliteitssysteem
- we vertrouwen op de professionaliteit van de medewerkers en willen bij de implementatie van de interventies leren van elkaar
- we kiezen voor duurzame verbeteringen, waarbij er ieder half jaar een evaluatie plaatsvindt
- we zorgen ervoor dat de extra werkdruk beperkt blijft door praktische en uitvoerbare keuzes te maken.

Op basis van observaties, onze eigen beoordeling en gesprekken met de schoolleiding, docenten en leerlingen (kwalitatieve gegevens) kwam op hoofdlijnen naar voren dat er behoefte is aan effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren door het inzetten van 1-op-1 begeleiding, meer individuele instructie en instructies in kleine(re) groepen. Met betrekking tot de cognitieve resultaten komen we daarmee tot de volgende conclusie(s):

- het blijkt dat leerlingen in een 1-op-1-lessituatie vaak sneller door de stof komen, maar ook meer ruimte/veiligheid voelen om in gesprek te gaan met de docent
- er gesproken over behoefte aan specifieke deskundigheidsbevordering (zoals onder meer scholing op het gebied van EDI en opbrengstgericht werken) en interventies gericht op de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen.

Op basis van deze gegevens is gekozen voor de volgende inzet van NPO-gelden in 2023 (ad € 34.662):

• Personele kosten	€ 32.384
• WMK vragenlijsten	€ 762
• Pedagogisch didactisch handelen	€ 1.135

Het restant aan NPO gelden is verwerkt via het resultaat in de algemene reserve. Hier wordt in 2024 een plan voor gemaakt.

6.2 Thema's uit wet- en regelgeving

Belenen en Beleggen

Bij Elker-Portalis is er geen sprake van uitlenen van gelden, opgenomen gelden of beleggingen. De houding van Elker-Portalis ten aanzien van financieel risico is defensief en risicomijdend. Het beheersen van de risico's is één van de elementen van het treasurymanagement. De volgende

risico's worden binnen Elker-Portalis onderscheiden: renterisico, kredietrisico, koersrisico en valutarisico.

Renterisico

Renterisicobeheer is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger respectievelijk dat de renteopbrengsten lager zullen zijn dan het door de Raad van Bestuur wenselijk geacht niveau c.q. het in de meerjarenbegroting geraamde niveau.

Beheersmaatregelen:

Nieuwe leningen / uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, liquiditeitsplanning en uitoefenen van vervroegde aflossingsmogelijkheden indien opportuun.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling uit de vorderingspositie ten gevolge van niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij.

Beheersmaatregelen:

Gelden worden uitsluitend uitgezet bij de huisbankier of bij een andere in Nederland gevestigde en onder toezicht van DNB vallende grote financiële instelling het nauwgezet volgen van de debiteurenpositie en passende incassomaatregelen bij overschrijding van de betalingstermijn.

Koersrisico

Koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Beheersmaatregel:

Koersrisico's worden uitgesloten door gelden uitsluitend uit te zetten in de vorm van deposito's en spaarrekeningen.

Valutarisico

Valutarisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat op een bepaald moment de waarde van vreemde valutastromen uitgedrukt in euro's afwijkt van hetgeen verwacht werd op het beslissingsmoment.

Beheersmaatregel:

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend gelden uit te zetten dan wel leningen aan te gaan in euro's.

Gebouwen en huisvesting

De huidige schoolgebouwen van Elker-Portalis zijn grotendeels integraal onderdeel van behandelinstellingen. Ze voldoen voor het grootste deel aan de eisen die gesteld worden aan intern/gesloten onderwijs. Naar verwachting gaan met betrekking tot huisvesting vijf belangrijke bewegingen plaatsvinden.

1. Vermaatschappelijking van de JeugdzorgPlus: uiterlijk 2030 dient de huidige geïnstitutionaliseerde vorm van gesloten opvang (en onderwijs) omgebouwd te worden naar kleinschalige en in de maatschappij gesitueerde vormen van behandeling voor deze doelgroepen.
2. In verband met de beoogde verkoop van de huidige locatie van VSO Groningen in unit 2 aan de Hoogeweg, heeft de gemeente Groningen in 2023 een deel van unit 3 aan de Hoogeweg gekocht als toekomstige permanente huisvesting voor VSO Groningen.
3. VSO Groningen kan doorgroeien tot een maximum van 80 (leerlingen nu 80). Een grotere school is vanuit de doelstellingen van Passend Onderwijs en het concept van kleinschalig, prikkelarm en individueel onderwijs onwenselijk.
4. Ontwikkelingen rond de Schakelvoorziening SO Bedum worden in schooljaar 2023-2024 duidelijk. De voorziening wordt nog een jaar op de locatie in Bedum voortgezet. In 2024 wordt besloten of en, zo ja, waar en hoe de voorziening wordt voortgezet.
5. De toename van ambulante onderwijszorgarrangementen die op locatie (andere scholen) incidenteel en structureel kunnen worden uitgevoerd.

Uitgangspunt voor de komende jaren daarbij zijn:

- Onderwijs van Elker-Portalis vindt plaats in schoolgebouwen van de gemeente met daarin passende voorzieningen voor praktijkvakken.
- We willen vanuit de gebouwen waar mogelijk intensief kunnen samenwerken met onderwijs- en jeugdzorgpartners uit de regio.
- Onze gebouwen zijn duurzaam, toekomstbestendig en passend bij de transformatie van de (residentiële) jeugdzorg en de ontwikkeling van passend onderwijs.
- Onze gebouwen zijn zo ingericht dat ze bijdragen aan een veilig, gezond, uitdagend en rijk onderwijsklimaat voor leerlingen en medewerkers.

Wachtgelden

Het personeelsbeleid is erop gericht zoveel mogelijk wachtgeld te voorkomen. Er zijn in 2023 geen medewerkers met aanspraken op wachtgeld bijgekomen.

7 Van de Raad van Toezicht

Algemeen

Ook voor de Raad van Toezicht stond 2023 in het teken van opvolging geven aan de strategische koers die eind 2022 is vastgesteld. Die koers geeft richting aan de organisatie als geheel en vormt de basis voor het toezicht op de besturing van de organisatie.

In de eerste helft van 2023 heeft de Raad in samenspraak met de bestuurder zijn “Visie op toezicht” vernieuwd. Onder externe begeleiding is nagedacht over de vraag hoe de Raad zijn functie en rol ziet in het licht van de maatschappelijke opgave waar Elker en dus ook Portalis voor staat, zoals verwoord in de strategische koers. Voor elk van de vijf pijlers uit de strategische koers is gekeken hoe de Raad vanuit haar rol kan bijdragen dat dit tot volle wasdom komt. De kernwaarden van Elker, de Governancecode Zorg en de Code Goed Toezicht van de VTOI/NVTK zijn daarbij als uitgangspunt genomen. De Raad is zich hierbij bewust van het dynamische veld waarin Elker en de bestuurder opereren en wat dit betekent voor toezicht houden.

De Raad van toezicht constateert dat de organisatie op de goede weg is. Er is in de organisatie veel energie op inhoud en er is buiten de organisatie veel vertrouwen van stakeholders. Ook in de samenwerkingsverbanden wordt de rol van Portalis steeds meer gezocht en gewaardeerd.

Bestuur en toezicht

Eind 2023 is de Raad een zoektocht gestart naar een nieuwe voorzitter en nieuwe leden voor de commissie Kwaliteit & Veiligheid. En met succes. De Raad is blij vanaf februari 2024 een voorzitter en twee leden in haar midden te mogen ontvangen. De Raad ziet uit naar de samenwerking met hen. De Raad is de medezeggenschap dankbaar voor de inbreng die zij in het wervingsproces hebben gehad. Ook is de Raad eind 2023 een procedure gestart die begin 2024 heeft geleid tot herbenoeming van de bestuurder. In dat verband heeft de Raad gesprekken gevoerd met afvaardigingen vanuit management en medezeggenschap van de organisatie.

Huisvesting

Meer zakelijk van aard was de verkoop aan de gemeente Groningen van Unit 3 aan de Hoogeweg voor toekomstig gebruik door Portalis VSO Groningen. Een mijlpaal waar de Raad nauw bij betrokken is geweest. Deze verkoop verzekert Portalis VSO Groningen van toekomstige huisvesting in Unit 3 en maakt de weg vrij voor verkoop van de overige panden aan de Hoogeweg. Een belangrijke ontwikkeling om na jarenlange inspanning én het vraagstuk rond toekomstige huisvesting van Portalis VSO Groningen af te ronden én te kunnen investeren in de overige huisvestingsopgaven van Elker.

Stichtingenstructuur

Een ander belangrijk onderwerp in 2023 was goedkeuring van aanpassing van de stichtingenstructuur per 1 januari 2024. Zoals beschreven in § 1.2 van het bestuursverslag zal Portalis per 1 januari 2024 als aparte stichting onder de Elker-Holding vallen. De andere onderdelen van Stichting Het Poortje Jeugdinstellingen gaan over naar Stichting Elker. Deze structuur sluit beter aan bij hoe de onderwijs en jeugdhulp nu en in de toekomst georganiseerd (zullen) zijn.

Toezicht op besteding van middelen

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de doelmatige en rechtmatige besteding van overheidsmiddelen. In 2023 is hier veel aandacht naar uitgegaan. Door middel van maandrapportages is dit gedurende het jaar gemonitord, ook door de Raad van Toezicht.

In 2023 is het financiële resultaat lager dan begroot. Door de vele ontwikkelingen die momenteel spelen, laat de meerjarenraming op dit moment nog een wisselend beeld zien. De Raad volgt nauwlettend of Portalis erin slaagt het financiële resultaat duurzaam om te buigen naar een positief resultaat.

Verder gaf de Raad aan zijn toezichthoudende taak invulling door de behandeling en – voor zover van toepassing goedkeuring – van de begroting, maandrapportages, jaarrekening, bestuursverslag, accountantsverslag en managementletter van de accountant. Dit werd voorbereid in de auditcommissie. De auditcommissie en de Raad van Toezicht spraken hierover met de bestuurder, manager finance en met betrekking tot accountantsverslag en jaarrekening ook met de externe accountant. Zowel bij de auditcommissie als in een vergadering van de Raad heeft de accountant de Raad voorzien van een toelichting op de (financiële) situatie en ontwikkelingen binnen de organisatie en op de uitgevoerde accountantscontrole. De Raad van Toezicht heeft uit een en ander geconcludeerd dat het bestuur in 2023 een verantwoord financieel beleid heeft gevoerd met betrekking tot Elker en Portalis als onderdeel daarvan.

Toezicht op kwaliteit

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Dit werd voorbereid in de commissie Kwaliteit & Veiligheid. Veel aandacht ging uit naar de voortgang van het plan met verbeterpunten naar aanleiding van het herstelonderzoek van de inspectie in 2022. Daarin wordt ingezet op een deugdelijke cyclus van presenteren van kwaliteitsverbetering. In oktober 2023 heeft de inspectie als vervolg hierop een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd op Het Keerpunt en een herstelonderzoek bij het bestuur. De Raad is blij te mogen constateren dat de inspanningen die zijn gedaan ertoe hebben geleid dat de inspectie Portalis op beide onderdelen als voldoende heeft beoordeeld. De inspectie was onder de indruk van de manier waarop samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp ervoor zorgt dat leerlingen voldoende en passende pedagogische aandacht en ondersteuning krijgen. Daarbij ligt de focus in de eerste plaats op de relatie met de leerlingen, om hen tot leren en ontwikkelen te brengen. Het pedagogisch klimaat is goed op de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen afgestemd. Dit zag de inspectie duidelijk in de

onderwijspraktijk. Ook is er voldoende aandacht voor veiligheid en welbevinden op de school. De inspectie benoemt een goede kwaliteitscultuur en professionaliteit en betrokkenheid van het bestuur bij de leerlingen en de scholen. Het bestuur realiseert een professionele cultuur met veel mogelijkheden voor scholing en ontwikkeling voor de medewerkers.

De Raad van Toezicht is blij met deze bevindingen en heeft veel waardering voor hoe de Portalis-medewerkers erin slagen om niet alleen pedagogisch, maar ook didactisch vooruitgang te maken met leerlingen die daarin sterk belemmerd worden door complexe pedagogische hulpvragen. Voor instellingen met intern gesloten onderwijs is het behalen van een voldoende van de inspectie dan ook geen vanzelfsprekendheid. Als één van de weinige instelling in Nederland is Portalis hierin geslaagd. Dat neemt overigens niet weg dat de Raad ook notie heeft genomen van de verbeterpunten die zijn gesignaleerd. De Raad zal in 2024 toezicht blijven houden op de voortgang hiervan.

Conclusie

Al met al is de Raad in 2023 veel in gesprek geweest. Met de bestuurder als sparringspartner en als werkgever. Met de nieuwe directeur Portalis, die gestart is na de zomervakantie van 2023. En met de medezeggenschapsorganen om gezamenlijk verbonden te zijn aan de besturing van de organisatie en daarover in gesprek te zijn. Vanuit de toezichtrol heeft de Raad daar waar nodig goedkeuring verleend aan besluiten.

Door de gesprekken met de Raad van Bestuur en met de directeur Portalis en door de transparante wijze waarop zij de Raad van Toezicht betrekken bij zowel inhoudelijk, strategische ontwikkelingen als de benodigde verbeterpunten, kan de RvT gerechtvaardigd concluderen dat Portalis wordt bestuurd en geleid conform haar wettelijke en maatschappelijke opdracht en conform de principes uit de Code Goed Bestuur, zoals ook uitgewerkt in § 1.3 van het bestuursverslag. Uit de gesprekken met de bestuurder, de directeur Portalis en uit het werkbezoek blijkt voor de Raad heel expliciet dat Portalis vanuit haar specialistische positionering staat voor goed onderwijs aan elk kind (principe 1 uit de Code Goed Bestuur). Juist ook aan kinderen die nergens anders terecht kunnen. En dat Portalis dit doet in verbinding met het onderwijs- en jeugdzorglandschap (principe 2). Ook constateert de Raad – en wordt daarin bevestigd door het inspectierapport – dat het bestuur integer, transparant en actief werkt aan de professionaliteit van de organisatie en van zichzelf (principe 3 en 4).

Tot slot

Tot slot het jaarlijkse werkbezoek van de Raad van Toezicht. Ieder jaar weer maakt dit veel indruk. Zo ook dit jaar. Verschillende Portalis-locaties zijn bezocht: de Schakelvoorziening Bedum, Het Keerpunt inclusief een gesprek met de jongerenraad en Portalis VSO Groningen. De verhalen die klinken zijn indrukwekkend en schrijnend tegelijk. Onderwijs is voor kinderen en jongeren het begin van hun toekomst. Het maakt indruk om te horen hoe kinderen al heel jong op een zijspoor kunnen belanden en dat de betrokken deskundigheid van de mensen van Portalis dan verschil kan maken. Dat vraagt soms heel veel van hen. Maar ze doen het en maken het verschil. Dat kan dan leiden tot de uitspraak van een vader en moeder die na meer dan 10 jaar schoolervaring van hun kind zeggen:

“Voor het eerst gaat een gesprek op school niet over problemen, maar over de stappen die ons kind heeft gemaakt.”

Dat motiveert de enthousiaste en bevlogen mensen die we bij Portalis en Elker tegenkomen. Dat inspireert ook ons als toezichthouders. Elke dag en soms elk uur een nieuwe kans. Voor elk kind.

Namens de Raad van Toezicht van Elker jeugdhulp & onderwijs,
P. van der Wijk, vicevoorzitter Raad van Toezicht